

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูใน
โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
GUIDELINES FOR THE DEVELOPMENT OF CREATIVE AND
PRODUCTIVE TEACHER LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS UNDER SURIN PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

¹ธนวัฒน์ พรหนองแสน, ²ทรงเดช สอนใจ และ ³ประภาพร บุญปลอด
¹Thanawat Pornnongsaen, ²Songdet Sonjai and ³Prapaporn Boonplord

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, ประเทศไทย
Surindra Rajabhat University, Thailand.

¹thanawatpns@gmail.com

Received : May 1, 2022; Revised : May 28, 2022; Accepted : June 15, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2564 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างปีการศึกษา 2564 มีจำนวน 338 คน และทำการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) และจัดทำแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูใน

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

³ อาจารย์ ดร. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติ F-test ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เพิ่มเติมตาราง รวมทั้งด้าน 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน จำแนกตามวิทยฐานะเป็นรายคู่ พบว่า ครูชำนาญการพิเศษและครูเชี่ยวชาญสูงกว่าครูชำนาญการ และครูไม่มีวิทยฐานะ ในขณะที่ครูชำนาญการพิเศษและครูเชี่ยวชาญ กับครูไม่มีวิทยฐานะ แตกต่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5 3) การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีแนวทางการพัฒนาด้านการมีความคิดวิจารณ์ญาณ ประกอบไปด้วย 5 แนวทางย่อย ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย 12 แนวทางย่อย ด้านการมีความคิดผลิตภาพ ประกอบไปด้วย 9 แนวทางย่อย ด้านการมีความคิดรับผิดชอบ ประกอบไปด้วย 8 แนวทาง

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ, ครู, แนวทางการพัฒนา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the creative productive leadership of the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3, 2) to compare the creative productive leadership among the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 classified by their academic standing, 3) to study the guidelines for developing the creative productive leadership for the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3. This research was divided into 3 phases. The first phase was to study the creative productive leadership of the school teachers under the Office Surin Primary Educational Service Area Office 3. The second phase was to compare the creative productive leadership among the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 classified by their academic standing. The third phase was to study the guidelines for developing the creative productive leadership for the

school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3. The sample group was 338 school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 working in academic year 2021. The sample group was chosen by using multi-stage sampling. The developing guidelines were conducted by Focus Group Discussion of 10 experts and assessed in terms of the suitability, feasibility and usefulness by 5 experts. The research instruments were questionnaires, group discussion form and suitability, feasibility and usefulness assessment form. The data were analyzed by using mean, standard deviation, a test of variance One - Way ANOVA (F-test) and a pairwise test by Scheffe method. The results of the study showed that 1) The creative productive leadership of the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 was overall at a high level. 2) The comparison of creative productive leadership of the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 classified by their academic standing showed overall statistically significant difference at .01. Furthermore, the mean comparison results for creative productive leadership of the teachers classified in pairs by their academic standing found that the mean of the senior professional level teachers and the expert level teachers was higher than the professional level teachers and the teachers with no academic standing. The study indicated that the mean of the senior professional level teachers, the expert level teachers and the teachers with no academic standing showed the statistically significant difference at 0.5. 3) The study of guidelines for developing creative productive leadership of the school teachers under the Office of Surin Primary Educational Service Area Office 3 found that 1) in term of critical thinking there were 5 sub-approaches, 2) in term of creativity there were 12 sub-approaches, 3) in term of productive thinking there were 9 sub- approaches, 4) in term of responsible thinking there were of 8 sub-approaches.

Keywords: creative leadership, creative productive leadership, teachers, developing guidelines

บทนำ

ประเทศไทยมีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายแม่บท ด้านการศึกษาของประเทศที่ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดการศึกษาอบรม และสนับสนุนการศึกษา ให้เกิดความรู้คู่คุณธรรมปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และสังคม สร้างเสริมความรู้ และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองใน ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 2) และในการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้ตระหนักถึงสถานการณ์และความเสี่ยงซึ่งเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงใน

ระดับโลกและภายในประเทศ โดยเฉพาะภาวะผันผวนด้านเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างรวดเร็วและส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ดังนั้นแผนพัฒนาของประเทศไทยจึงต้องแข่งขันบนพื้นฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม การสร้างความพร้อมด้านการยกระดับคุณภาพคน การเสริมสร้างองค์ความรู้ การสร้างนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นพลังในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคมไทยจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ฉะนั้นรัฐบาลจึงกำหนดพันธกิจที่สำคัญโดยเน้นการพัฒนาประเทศบนพื้นฐานความรู้ ความคิดสร้างสรรค์ รวมทั้งภูมิปัญญา และทิศทางการพัฒนาประเทศยังคงยึดแนวคิดการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่เน้นคนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ซึ่งยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนนั้นในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ให้มีการสร้างภูมิคุ้มกันเพื่อให้คนไทยได้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันสำคัญในการดำรงชีวิต และปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูถือว่าเป็นกลไกที่มีความสำคัญและมีพลังยิ่งที่ทำให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงขึ้น ผู้นำยุคใหม่ต้องรู้จักคิดวิเคราะห์ เมื่อวิเคราะห์แล้วต้องคิดสิ่งใหม่ๆ ด้วย และท้ายที่สุดก็จะออกมาเป็นความคิดที่สร้างสรรค์ ซึ่งไพฑูริย์ สีนลารัตน์ (2560 : 20) ได้กล่าวถึง แนวคิดของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพว่า เป็นแนวคิดของภาวะผู้นำรุ่นใหม่ทางการศึกษาของไทย ที่จะต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและปัญหาของสังคมไทยได้อย่างดี และสามารถเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับบริบทของสังคมไทยได้ ซึ่งมีคุณสมบัติหลัก 4 ประการในการบริหารงาน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ (Critical Mind) ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ (Creative Mind) ความสามารถสะท้อนการมีผลงาน หรือการคิดผลิตภาพ (Productive Mind) และความสามารถคิดรับผิดชอบ (Responsible Mind) ทฤษฎีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ได้รับการพัฒนาโดย Ash and Persall บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “ในสถานศึกษาหนึ่งอาจมีผู้นำได้หลายคน ซึ่งแสดงบทบาทการใช้ภาวะผู้นำในลักษณะต่างๆมากมาย บทบาทภาวะผู้นำจึงมีได้มีแต่เฉพาะผู้บริหารเท่านั้น (อ้างถึงใน วิมล จันทร์แก้ว, 2556 : 7) การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูเป็นส่งเสริมการมีวิสัยทัศน์ของครู ในการใช้แรงจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติตามจนบรรลุเป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ หรือใช้พัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการแก้ปัญหาเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย รวมถึงการใช้ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ทำให้ครูได้ทราบความแตกต่างในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของการเป็นผู้สร้างสรรค์และพบว่าครูสามารถปรับรูปแบบให้เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ โดยเกี่ยวข้องกับความสามารถ ในการสื่อสาร และความยืดหยุ่นในการทำงาน เพื่อสร้างความพึงพอใจในสถานการณ์กับรูปแบบความเป็นผู้นำเฉพาะอย่างไรได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ วิจารณ์ พานิช (2555 : 25) อธิบายไว้ว่า ทักษะที่คนไทยขาดที่สุด คือ การคิดนอกกรอบ คนที่มีความรู้และทักษะอย่างไรดี เรียกว่า

ผู้เชี่ยวชาญการสร้างสรรคต้องใช้สมองหรือทักษะอื่น ๆ ทุกด้านมาประกอบกัน การสร้างสรรคนั้นสามารถเรียนรู้หรือสามารถฝึกฝนได้ ครูจึงต้องหาวิธีฝึกฝนการสร้างสรรคและยังมีนักวิชาการหลายท่านที่ได้มีการศึกษาวิจัยถึงปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นกับครู ซึ่งปัญหาครูไม่มีคุณภาพไม่ได้เกิดจากระบบไม่ดี แต่เกิดจากครูขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ไม่มีแรงบันดาลใจในการพัฒนาตนเอง รวมทั้งยังขาดการจัดการความรู้ที่ดีและไม่ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ระหว่างกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2551 : 25)

ออกแบบกิจกรรมและสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียน และมีบทบาทเป็นนักวิจัยพัฒนากระบวนการเรียนรู้เพื่อผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและในแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560-2579) ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริหารการจัดการศึกษา ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยพัฒนาระบบการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะสำหรับตำแหน่งที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นระยะๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ความสามารถความชำนาญการหรือความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและวิทยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง (ประวัติ เอรารวรรณ์ ,2564 : 3)

จะเห็นได้ว่าครูที่มีศักยภาพนอกจากจะต้องมีสมรรถนะการปฏิบัติงานที่สูงขึ้น ตามระดับวิทยฐานะที่คาดหวังแล้ว ยังต้องสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะเต็มตามศักยภาพเพื่อร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาไปในทิศทางที่มีคุณค่าต่อตัวผู้เรียน ต่อสังคมในทางสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศให้ดำรงอยู่ในภาวะสังคมโลกที่แข่งขันกันอย่างรุนแรง เราจึงควรเปลี่ยนกระแสการศึกษาใหม่ ให้เป็นไปในทิศทางที่ก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ก่อให้เกิดรูปธรรมในการศึกษาก่อให้เกิดผลผลิตขึ้นในวงการศึกษาลแล้วให้ผลผลิตนั้นเป็นผลผลิตในทางสร้างสรรค์ เป็นผลผลิตใหม่ๆที่เกิดจากความคิดสติปัญญา วิธีการของการศึกษานั้น ๆ เราจะต้องสร้างคนของเราให้มีลักษณะคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดผลิตภาพ และคิดรับผิดชอบ (ไพฑูริย์ ,2560 : 11)

ดังนั้นผู้วิจัย ในฐานะที่ปฏิบัติงานตำแหน่งข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางของการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เพื่อให้ครูได้พัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ ให้ทันต่อสภาวะความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองเพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญการ ความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและวิทยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สมบูรณ์และมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาและพัฒนาสู่มาตรฐานสากล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 จำนวน 2,789 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์เขต 3 ปีการศึกษา 2564 ทำการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยใช้วิทยฐานะครูเป็นหน่วยสุ่มและทำการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละกลุ่มวิทยฐานะ ได้กลุ่มตัวอย่างรวมจำนวน 338 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้กำหนดขอบเขตของเนื้อหาไว้ 4 คุณลักษณะตามกรอบแนวคิดของ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2560 : 20) ประกอบด้วย 1) การมีความคิดวิจารณ์ญาณ (Critical Mind) 2) การมีความคิดสร้างสรรค์ (Creative Mind) 3) การมีความคิดผลิตภาพ (Productive Mind) 4) การมีความคิดรับผิดชอบ (Responsible Mind)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) มาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยใช้คำถามที่เป็นการแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยเทียบตามเกณฑ์แปลความหมายค่าเฉลี่ย

4.3 เปรียบเทียบสภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าเอฟ (F-test) โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ถ้าพบความแตกต่าง ในแบบที่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยจะทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครู	ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐาน		
	\bar{X}	S.D.	ความหมาย
1. ด้านการมีความคิดวิจารณ์ญาณ	4.38	0.57	มาก
2. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.47	0.50	มาก
3. ด้านการมีความคิดผลิตภาพ	4.41	0.60	มาก
4. ด้านการมีความคิดรับผิดชอบ	4.63	0.47	มากที่สุด
รวม	4.47	0.47	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า โดยรวมแล้ว ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครู มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการมีความคิดริเริ่มดีชอบ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.63$) รองลงมา คือ ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{x}=4.47$) และด้านการมีความคิดผลิตภาพ ($\bar{x}=4.41$) ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกวิทยฐานะครู

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ และผลิตภาพ	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านการมีความคิด วิจารณ์ญาณ	ระหว่างกลุ่ม	7.28	2	3.64	12.09**	.00
	ภายในกลุ่ม	100.87	335	.30		
	รวม	108.15	337			
2. ด้านการมีความคิด สร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	1.08	2	.54	2.20	.11
	ภายในกลุ่ม	82.12	335			
	รวม	83.20	337			
3. ด้านการมีความคิด ผลิตภาพ	ระหว่างกลุ่ม	5.12	2	2.56	7.37**	.00
	ภายในกลุ่ม	116.39	335	.35		
	รวม	121.51	337			
4. ด้านการมีความคิด ริเริ่มดีชอบ	ระหว่างกลุ่ม	.81	2	.41	1.82	.16
	ภายในกลุ่ม	74.59	335	.22		
	รวม	75.41	337			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	3.18	2	1.59	7.24**	.00
	ภายในกลุ่ม	73.58	335	.22		
	รวม	76.76	337			

จากตารางที่ 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู โดยรวม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน จำแนกตามวิทยฐานะเป็น

รายคู่ พบว่า ครูชำนาญการพิเศษและครูเชี่ยวชาญสูงกว่าครูชำนาญการ และครูไม่มีวิทยฐานะ ในขณะที่ครูชำนาญการพิเศษและครูเชี่ยวชาญ กับครูไม่มีวิทยฐานะ แตกต่างต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.5

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

3.1 ด้านการมีความคิดวิจารณ์ญาณ

- 1) ครูควรคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า แล้วจึงนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจ จากข้อเท็จจริงที่มี
- 2) ส่งเสริมให้ครูมีการกำหนดสมมติฐานใหม่ ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด เพื่อให้ใช้ได้กับข้อมูลของปัญหาที่เกิดขึ้น
- 3) ครูนำแนวคิดและทฤษฎีตามหลักกระบวนการทางการบริหารมาปรับใช้เพื่อศึกษาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ
- 4) เปิดโอกาสให้ครูใช้ความสามารถในการอธิบาย วิเคราะห์ ประเภทของข้อมูลหรือปัญหา ให้แก่เพื่อนร่วมงานเกิดความเข้าใจได้ง่าย
- 5) ส่งเสริมให้ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ในการทำงานเพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบและประเมินทางเลือกไว้หลายทางที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้อย่างชัดเจน

3.2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์

- 1) ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้พัฒนาการทำงาน
- 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม
- 3) ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกลยุทธ์ วิธีการรับมือ ในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม
- 4) ครูใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล เพื่อแสวงหาทางเลือกแนวทางในการทำงาน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเป็นหลัก
- 5) ครูมีการวางแผน วิธีการป้องกันหรือวิธีการแก้ไขปัญหา ในการรองรับกับเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม
- 6) ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถคาดคะเนถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้
- 7) กระตุ้นให้ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น

8) ครูมีความสามารถเผชิญปัญหา อุปสรรค ในที่ทำงาน เป็นผู้ที่น่าพาในการคิดหาวิธีเพื่อคลี่คลายปัญหาเหล่านั้น

9) กระตุ้นให้ครูมีการแสดงออกถึงความคิดที่ก้าวหน้าทันเหตุการณ์เสมอ กล้านำเสนอแนวความคิดนอกกรอบ แลกใหม่ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ

10) ครูมีการใช้เทคนิคที่หลากหลายในการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง

11) ครูควรมีการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลายด้านเพื่อการพัฒนา

12) ครูเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองต่อองค์กรและมีความสุขในการทำงาน

3.3 ด้านการมีความคิดผลิตภาพ

1) ครูสามารถกำหนดทิศทางการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีความเหมาะสมกับบริบทของงานและบุคคล

2) ครูมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแล้วนำมาสรุปเสนอเป็นแนวทาง กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

3) กระตุ้นให้ครูเชื่อมโยงความคิดกับผลผลิต โดยอธิบายได้ชัดเจน ทั้งในแบบรูปธรรมและนามธรรม

4) ครูสามารถจูงใจให้คนอื่นคล้อยตามได้อย่างมีเหตุมีผล และมีความสุขในการทำงาน

5) ครูสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของเพื่อนร่วมงาน อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขในแต่ละภารกิจที่ต้องช่วยเหลือกัน

6) ครูมีความสามารถ เพิ่มศักยภาพของเพื่อนร่วมงาน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานได้อย่างเหมาะสม

7) ครูสร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน เชื่อมโยงและนำผลผลิตที่ได้จากงานหนึ่งไปสู่งานอื่น ๆ

8) ครูสามารถพัฒนางานให้เกิดเป็นองค์ความรู้ เพื่อต่อยอดขยายผลสู่การเป็นนวัตกรรมที่เป็นเลิศ

9) ครูสามารถทำงานวิจัยทั้งในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

3.4 ด้านการมีความคิดรับผิดชอบ

1) ครูมีส่วนร่วมให้คำปรึกษา ในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงาน

2) ครูเต็มใจ ช่วยเหลือ ร่วมมือในการหาหนทางแก้ปัญหา

3) ครูมีความตระหนักในหน้าที่ อุทิศตนในงานราชการ อย่างสม่ำเสมอ

- 4) ครูควรมองทุกภารกิจงานคือความรับผิดชอบของตนเองเพราะทุกงานคือโอกาสของการเรียนรู้
- 5) ครูรับฟังข้อเสนอแนะ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แลนำมาปรับปรุงพัฒนา จนได้รับการยอมรับ
- 6) ครูสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด
- 7) ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานคิดทำสิ่งใหม่เป็นการท้าทายไม่กลัวความล้มเหลว มุ่งหาวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จบนพื้นฐานของความถูกต้อง
- 8) ครูวางแผน คิดไตร่ตรอง ตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเรียนรู้ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวม อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ด้านการมีความคิดริเริ่มชอบ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้รับการขับเคลื่อนด้านแนวทางการดำเนินงาน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ที่มีส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนา ช่วยเหลือติดตามและให้การสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษามีแนวทางการบริหารงานที่ส่งเสริมให้ครูสามารถปฏิบัติหน้าที่ได้เต็มความสามารถ โดยคุณครูแต่ละโรงเรียนสามารถที่จะปฏิบัติงาน จัดการด้านการศึกษาได้ตรงตามอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของโรงเรียนกำหนดก่อให้เกิดเป็นผลงานผลิตภาพได้อย่างเต็มที่สนองต่อความต้องการของกลุ่มคน แต่ทั้งนี้ล้วนเกิดจากคุณครูเองที่มีพฤติกรรมที่ควบคุมตัวเองได้ มีความรับผิดชอบ มีความเพียรพยายามปฏิบัติตนในหน้าที่ โดยไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก หรือปัญหาอุปสรรค มีความกล้า ความจริงใจที่จะรับผิดชอบ เทียบเคียงกับ ปณต นนท์ เกียรติประภากุล (2561 : 2009) ได้ทำการศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 พบว่า การบริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ที่ทำให้ประสบความสำเร็จได้นั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญกับการมีความรับผิดชอบของภาวะผู้นำที่แท้จริง ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญไปสู่ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อขับเคลื่อนสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำแนกตามวิทยฐานะครู โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการมีความคิดวิจารณ์ญาณและด้านการมีความคิดผลิตภาพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีวิทยฐานะสูงกว่าจะมีความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์การทำงานและทักษะความชำนาญในการปฏิบัติงานมากกว่าครูที่มีวิทยฐานะต่ำกว่า จึงทำให้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูแตกต่างกัน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 (2547 : 22) ได้กำหนดในมาตรา 55 ไว้ว่า ให้มีการประเมินตำแหน่งและวิทยฐานะสำหรับตำแหน่งที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพเป็นระยะ ๆ เพื่อดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถ ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญในตำแหน่งและวิทยฐานะที่ได้รับการบรรจุและแต่งตั้ง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ก.ค.ศ. กำหนด

3. การศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะเชิงสร้างสรรค์และผลผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 10 ท่าน ได้ 4 ด้าน 34 แนวทางย่อย อภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านที่ 1 ด้านการมีความคิดวิจารณ์ญาณ ประกอบไปด้วย 5 แนวทาง 1) ครูควรคาดคะเนเหตุการณ์ไว้ก่อนล่วงหน้า แล้วจึงนำมาพิจารณาเพื่อตัดสินใจ จากข้อเท็จจริงที่มี 2) ส่งเสริมให้ครูมีการกำหนดสมมติฐานใหม่ ที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด เพื่อให้ใช้ได้กับข้อมูลของปัญหาที่เกิดขึ้น 3) ครูนำแนวคิดและทฤษฎีตามหลักกระบวนการทางการบริหารมาปรับใช้เพื่อศึกษาข้อมูลประกอบการตัดสินใจ 4) เปิดโอกาสให้ครูใช้ความสามารถในการอธิบาย วิเคราะห์ ประเภทของข้อมูลหรือปัญหา ให้แก่เพื่อนร่วมงานเกิดความเข้าใจได้ง่าย 5) ส่งเสริมให้ครูสามารถวิเคราะห์ข้อมูล สถานการณ์ในการทำงานเพื่อหาทางเลือกหรือคำตอบที่ถูกต้องอย่างรอบคอบและประเมินทางเลือกไว้หลายทางที่อาจส่งผลกระทบต่อการทำงานได้อย่างชัดเจน

ด้านที่ 2 ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ประกอบไปด้วย 12 แนวทาง 1) ส่งเสริมให้ครูนำความรู้ด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้พัฒนาการทำงาน 2) ส่งเสริม สนับสนุนให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วม นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างเหมาะสม 3) ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะกลยุทธ์ วิธีการรับมือ ในการบริหารจัดการชั้นเรียนได้อย่างเหมาะสม 4) ครูใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาข้อมูล เพื่อแสวงหาทางเลือกแนวทางในการทำงาน โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษาเป็นหลัก 5) ครูมีการวางแผน วิธีการป้องกันหรือวิธีการแก้ไขปัญหา ในการรองรับกับเหตุการณ์ในอนาคตได้อย่างเหมาะสม 6) ส่งเสริมให้ครูมีความสามารถคาดคะเนถึงสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคตและรับมือกับการเปลี่ยนแปลงได้ 7) กระตุ้นให้ครูสามารถสร้างสรรค์ผลงานที่เกิดจากความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อ

ตนเองและผู้อื่น 8) ครุมีความสามารถเผชิญปัญหา อุปสรรค ในที่ทำงาน เป็นผู้ที่น่าพาในการคิดหาวิธีเพื่อคลี่คลายปัญหาเหล่านั้น 9) กระตุ้นให้ครุมีการแสดงออกถึงความคิดที่ก้าวหน้า ทันเหตุการณ์เสมอกล้านำเสนอแนวความคิดนอกกรอบ แปลกใหม่ เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพ 10) ครุมีการใช้เทคนิคที่หลากหลายในการประเมินการปฏิบัติงานของตนเอง 11) ครุควรมีการประยุกต์ใช้ความรู้หรือประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์หลายด้านเพื่อการพัฒนา 12) ครุเห็นคุณค่าและความสำคัญของตนเองต่อองค์กรและมีความสุขในการทำงาน

ด้านที่ 3 ด้านการมีความคิดผลิตภาพ ประกอบไปด้วย 9 แนวทาง 1) ครุสามารถกำหนดทิศทางการทำงานที่มีจุดมุ่งหมายชัดเจน มีความเหมาะสมกับบริบทของงานและบุคคล 2) ครุมีการแลกเปลี่ยนแนวคิดแล้วนำมาสรุปเสนอเป็นแนวทาง กำหนดเป้าหมายในการดำเนินงานอย่างชัดเจน 3) กระตุ้นให้ครุเชื่อมโยงความคิดกับผลผลิต โดยอธิบายได้ชัดเจน ทั้งในแบบรูปธรรมและนามธรรม 4) ครุสามารถจูงใจให้คนอื่นคล้อยตามได้อย่างมีเหตุมีผล และมีความสุขในการทำงาน 5) ครุสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของเพื่อนร่วมงาน อยู่ร่วมทุกข์ร่วมสุขในแต่ละภารกิจที่ต้องช่วยเหลือกัน 6) ครุมีสามารถ เพิ่มศักยภาพของเพื่อนร่วมงาน เพื่อเชื่อมโยงการทำงานได้อย่างเหมาะสม 7) ครุสร้างแรงบันดาลใจและอุดมการณ์ในการทำงาน เชื่อมโยงและนำผลผลิตที่ได้จากงานหนึ่งไปสู่งานอื่น ๆ 8) ครุสามารถพัฒนางานให้เกิดเป็นองค์ความรู้ เพื่อต่อยอดขยายผลสู่การเป็นนวัตกรรมที่เป็นเลิศ 9) ครุสามารถทำงานวิจัยทั้งในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ด้านที่ 4 ด้านการมีความคิดริเริ่มชอบ ประกอบไปด้วย 8 แนวทาง 1) ครุมีส่วนร่วมให้คำปรึกษา ในการปฏิบัติงานแก่เพื่อนร่วมงาน 2) ครุเต็มใจ ช่วยเหลือ ร่วมมือในการหาหนทางแก้ปัญหา 3) ครุมีความตระหนักในหน้าที่ อุทิศตนในงานราชการ อย่างสม่ำเสมอ 4) ครุควรมองทุกภารกิจงานคือความรับผิดชอบของตนเองเพราะทุกงานคือโอกาสของการเรียนรู้ 5) ครุรับฟังข้อเสนอแนะ จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง แลนำมาปรับปรุงพัฒนา จนได้รับการยอมรับ 6) ครุสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด 7) ครุมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานคิดทำสิ่งใหม่เป็นการท้าทายไม่กลัวความล้มเหลว มุ่งหาวิธีการที่จะทำงานให้สำเร็จบนพื้นฐานของความถูกต้อง 8) ครุวางแผน คิดไตร่ตรอง ตัดสินใจ ในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพ

และผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน โดยมีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครุในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ได้ สอดคล้องกับไพฑูริย์ สีนลาร์ตัน (2560 : 20) ได้กล่าวถึง แนวคิดของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพว่า เป็นแนวคิดของภาวะผู้นำรุ่น

ใหม่ทางการศึกษาของไทย ที่จะต้องเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงและปัญหาของสังคมไทยได้อย่างดี และสามารถเชื่อมโยงการศึกษาเข้ากับบริบทของสังคมไทยได้ ซึ่งมีคุณสมบัติหลัก 4 ประการในการบริหารงาน คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ ความสามารถสะท้อนการมีผลงาน หรือการคิดผลิตภาพ และความสามารถคิดรับผิดชอบ

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า สภาวะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ด้านการการมีความคิดวิจารณ์ญาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ครูควรให้ความสนใจที่จะพัฒนาเรื่องการตั้งข้อสังเกต การคาดคะเนเหตุการณ์ล่วงหน้า หรือการตั้งสมมติฐานใหม่เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นกลับมาพิจารณาตัดสินใจตามข้อเท็จจริง เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าระดับพฤติกรรมการแสดงออกของครูมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับประเด็นอื่นที่นำมาศึกษา โดยครูอาจเริ่มต้นด้วยการสร้างความเชื่อมั่นในพลังความคิดและการมีเป้าหมายที่ชัดเจนของตนเอง ถ้าทำในสิ่งที่ตนเองเชื่อว่า ถูกต้อง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นธรรม โดยเตรียมหลักการและขั้นตอนการดำเนินการที่มีความเป็นไปได้ไว้ในสมอง เพื่อตอบคำถามหรือไขปัญหาได้หลากหลายมิติในทุกสถานการณ์ และสามารถชี้แจงต่อผู้ร่วมงานให้เข้าใจได้โดยง่าย กระตุ้นให้ผู้ร่วมงานมีการเปลี่ยนแปลงการทำงานใหม่ๆ ในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).
- _____. (2548). *พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547*. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ปณตนนท์ เถียรประภากุล. (2561). *ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา4.0*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร, 11(2), 2009.
- ประวิต เอราวรรณ์. (2564). *การประเมินวิทยฐานะครูแนวใหม่*. วารสารศิลปากรศึกษาศาสตร์วิจัย , 13(1), 3

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2560). *การศึกษาไทย 4.0 ปรัชญาการศึกษาเชิงสร้างสรรค์และผลิตภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- ยุพา จันทวงศ์. (2559). *การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลออ วิลัย. (2557). *ภาวะผู้นำเหนือผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 6(2) : 143 – 150
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมล จันทร์แก้ว. (2556). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- สมชาย รุ่งเรือง และธีระวัฒน์ จันทิก. (2560). *รูปแบบการพัฒนาผู้นำสู่การสร้างแรงผลักดันเชิงสร้างสรรค์*. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ Veridian มหาวิทยาลัยศิลปากร, 10(1), 30.
- สุริรัตน์ พัฒนเชียร. (2552). *ตัวแบบความสามารถทางภาวะผู้นำในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. (2563). *รายงานผลการดำเนินงานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. สุรินทร์ : กลุ่มนโยบายและแผน
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาภพการศึกษาระหว่างชาติ 2551-2555*. กรุงเทพฯ : สำนักงานงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- Heifetz, Grashow, and Linsky. (2009). "Leadership in a (Permanent) Crisis." Harvard Business Review.

